

20197/1

Szent Kereszt Hadserege Ingyenkönyvtára.

ELSŐ KÖNYV.

Mi az igazság?

Irta : dr. P. Boros Fortunát, ferencrendi pap.

*„Ingyen kaptátok,
ingyen adjátok ?“*

Kiadja a Szent Kereszt Hadserege.

Atadva a Sz. K.-nek
35.568-1940. IV számú
V. K. M. rend. alapján.

Szent Bonaventura Könyvnyomda Cluj-Kolozsvár, 1927.

2865—1927.

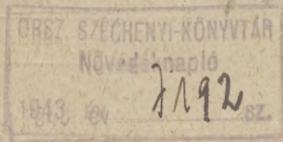
Imprimatur.

Gyulafehérvár, 1927. június 20.

Zomora Dániel
püspökhelyettes.

no. 19711

Bibliothèque Universitaire Reine-Élisabeth
din CLUJ.

N° 986 19 29

EXEMPLAR LEGAL.

Mi az igazság?

Palesztina szent földjén Jézus az Isten Fia három esztendeig hirdeti Atyjának akaratát a földön: magyarázza az ó-szövetséget. Célja szent. Az élő és az ezután következő emberiségnek megmutatni azt az ösvényt, melyen haladva az ember a földön is valamennyire megelégedett lehet. Három esztendei fáradságos munkának az a jutalma, hogy törvénytörés elé állítják.

Krisztus Urunk bírái előtt sem tud más lenni, mint volt az emberek között, a templomban, a mezőn, vagy vendégségben. Istenségét, tanításának isteni eredetét vonják kétségbe. A hóhér pallosa feje fölött villog s az igaztalan vádakra akkor sincs más felelete, mint „arra születtem és azért jöttem a világra, hogy bizonyosságot tegyek az igazságról. Mindenki, aki az igazságból vagyon hallja az én szótamat.“ (Ján. 18, 37.) A bíró Pilátus képében megdöbben. Ő a törvény őre, az igazság védője mit tehet most? Ideges kapkodásba kezd. Nem akarja a lesújtó ítéletet tovább hallgatni és felteszi az elhamarkodott kérdést, amelynek következményeivel nem számolt: „Mi az igazság?“ (Ján. 18, 38.) Az ember jólesőleg erre azt hinné, hogy a pogány lelke valóban szomjazza az igazságot, mint a tipadt föld az esőt és a virág a harmatot. Nem várt csalódás! Pilátus nem várja be a választ. Elszalad.

Mivel a tanítvány nem lehet nagyobb a mesternél, azért két ezer esztendő óta gyakran kongatták az Evangélium fölött Pilátus kíváncsiskodásának repedt harangját és az emberekben vagy nem volt meg a jó akarat, vagy teljesen hiányzott a megértés, mikor az igazság szava a maga egyszerű, tisztán csengő hangján megszólalt és feltárta a valót.

Az emberek ma is épen azzal a vakmerő megátalkodottsággal kérdenék Krisztust tanítása felől, ha közöttünk volna, mint amellyel Kaifás főpap vallatta a tanácsházban. Krisztus látható alakban nincs itt, hanem itt van helyette az Egyház, mely fenntartja, őrzi és terjeszti a Mester tanítását, azért a nagy pör még nem fejeződött be. Támadnak hamis Kaifások és álnok Pilátusok, kik rácsapnak a szent Bibliára és azt kérdezik Krisztus Anyaszentegyházától: mi az igazság? Az Egyház e merészséget sohasem vette tulságos tragikusán. Haladt tovább a maga útján. De bámulatos, hogy annyi a kíváncsi ember, akik mestereiket követve, fölteszik a kérdést s azután továbbállítanak.

A vallások és szekták sokaságában nehéz eligazodni. Mindenik a maga isteni küldetésével áll előnkbe és magának foglalja le Krisztust. Pedig nyilvánvaló, hogy amint az igazságot sok csüres-csavarással sem lehet ellaposítani, annál kevésbbé Krisztust megosztani. Nevezheti valaki magát hívőnek, újrakereszteltnek, szombatosnak, ujhitűnek, nazarénusnak, kalvinistának, lutheránusnak, unitáriusnak, vagy katolikusnak, de úgy-e nem helyezheti egyik sem magát a másik elé; nem mond-

hatja egyik a másiknak, hogy te egy fokkal alattam állasz a ranglétrán, ha arról van szó, hogy ki áll a legközelebb Krisztushoz? Egy bizonyos, hogy ezek közül csak egy emelkedhetik a többiek fölé; csak az az Egyház mondhatja magáénak Krisztust, akire rá bízta magát, amelynek átadta a hatalom jelvényeivel a hatalmat is. Aki azt mondotta önmagáról: „Én vagyok az út, az igazság és az élet. Senki sem jö az Atyához, hanem csak énáltalam“ (Ján. 14, 6.) az azt is mondotta Péternek: „te kőszál vagy és én kőszálra építem Anyaszentegyházamat és a pokol kapui nem vesznek erőt rajta. És amit megkötesz a földön, meg vannak kötve a mennyekben is, és amit föloldasz föl lesznek oldva a menyekben is.“ (Mt. 16, 18. 19.)

Ez oly igazság Krisztus szájából, mellyel szembeszállani annyi volna, mint föltenni Pilátussal a kérdést és meg nem hallgatni a feleletet.

Mi az igazság ?

Krisztus!

Veszedelmek, zátonyok.

Sokszor elnézem a természet vadjait s bámulom ösztönös életüket, mellyel övéikről, kicsinyeikről gondoskodnak. Védelmezik őket. Idegent közelükbe nem engednek s ha mégis odavetődnek, nyugtalanzkodásukkal nemtetszésüket kifejezésrejuttatják. Védik a testet és gondoskodnak az életről. Az állatvilág utat mutat, mit kell az embernek cse-

lekednie saját érdekében. Életvédelemre a test rá-
 utal s végső szükségben a természet törvénye
 háttérbe szorítja az emberi törvényeket. Nem any-
 nyira élénk az ember lelkivilágának életösztöne
 azon veszedelmekkel szemben, melyek állandóan
 fenyegetnek, mint a testi életé. Azok nem bánta-
 nak, nem öltenek oly ijesztő alakot, mint azt fon-
 tosságuk megkíváná.

Az élet nagy nehézségeivel az ember vállára
 nehezedik s a küzködő emberbe az anyagiasság
 akkora felületességet nevelt, melytől nem képes
 önmaga körül tájékozodni.

A katolikus tisztában van azzal, hogy az
 Egyház tanítása ellenkezik a protestántizmus elvei-
 vel és viszont, mert e tudatot az idő kiérlelte benne,
 de már nem oly világos előtte a védekezés szük-
 ségessége a ki nem fejlődött vallási rendszerekkel
 szemben. Pedig mennyi veszedelem fenyegeti az
 egyszerű embert az ő hitében és hitének mélyítésében!

Tele van jóakarattal s hitéből akar élni, mint
 Krisztusnak igaz tanítványa és ekkor előállanak
 jóakaró idegen barátai s a biblia alapján magya-
 rázni kezdik neki, hogy nem jó, amit eddig hitt és
 rossz, ahogy eddig cselekedett. Ha az idegen kiléte
 felől érdeklődik, akkor apostolnak, evangélistának
 nevezi meg magát, ki az igaz és új hitnek áll szol-
 gálatában. Kevésnek jut eszébe utánaérdeklődni,
 hogy ki küldötte e szép és hangzatos nevek alatt,
 miért nem jó, amit eddig hitt és cselekedett? A fel-
 tett kérdésre a válasz nem késik és azután követ-
 kezik egy oly zavaros magyarázat, melynek se
 vége se hossza, mert ugyanazon kérdés körül ál-

landó körmozgást végeznek. Az új apostolok sikerének ez egyik titka. Nem a meggyőzés, hanem a zavarosban való halászás, ott ahol hiányzik a tisztán látás és itélőerő. A szekták terjesztőinek föllépése éppen oly túlzásokkal van tele, mint tanításuk. Profétáik, akik megközelíthetetlen nebántsvirágok, apostolaik, evangélistáik és diakonisszáik terjesztőmódora titokzatos. Módoruk sokszor behizelgő s azért sokan későn veszik észre, hogy tanaikból, írásaikból, könyveik és füzeteikből sok hiányzik, mi az örök üdvösségre szükséges. Egy igazán hitében és meggyőződésében semmi kívánnivalót hátra nem hagyó urinő panaszkolta, hogy a baptista predikátor érveleitől alig tudott szabadulni: mind egyre csak a Szentírásra hivatkozott, s ő hiába bizonyította ugyancsak a Szentírásból az ellenkezőjét, mert azt már nem fogadta el ellenszóló tekintélynek. A másik nő, ha találkozik a baptistaasszonnyal, állandó sértegetésnek van kitéve, hogy miért nem megy a baptistaimaházba és miért megy a katólikus templomba Máriát imádni? Az az imádság, mit ott végez, ugy sem ér semmit. Irataik kíváncsiságot csiklandozó vallási kérdésekkel vannak tele. Új keresztség, új világ, világ vége, ezeréves uralom, ezer betelt, ezer nem telik be. A tréfa és gúny válogatott nemeivel is találkozunk a rikító címképű és feltűnő című iratokban, melyeket ingyen szórnak a nép közé.

A nép ingyen iratot nagyon szívesen olvas s a mérget észrevétlenül szívja be. Bár ismeri valóságának hittitkait, de elhomályosodik a Szentháromság fogalma, mert ezt az új szekták némelyike nem

ismeri el, pedig az Ur Jézus a keresztség szentségének elrendelése alkalmával világosan rámutatott, megjelölte. Katholikusként hinnie kell a purgatóriumban, a pokol örökké tartó tűzében, végtelen értékűnek tartjuk a szentmise áldozatot, felajzott, öszszetört lelkünk megnyugszik a gyónás szentségében. Tudjuk, hogy a házasság felbonthatatlansága isteni alapon védi a gyermek és az ártatlan fél jogait. A boldogságos Szűzet nem imádjuk, csak mint az Istennek anyját megkülömböztetett tiszteletben tartjuk. A protestánsok részéről semmitmondó, alaptalan ráfogás a szentek imádása is. Tiszteletben tartjuk az Egyház hierarchikus szervezetét, mert lépcsőzetesen feltaláljuk benne Krisztus Úrunknak intézményét, a hetvenkét tanítványnak kiválasztását és a tizenkét apostolnak küldetését. S az adventisták mindezek fölött mosolyognak, ők ezeket nem hiszik.

A baptisták még tovább mennek, mert elvetik hitünknek nagyon sok forrását, a szent hagyományokat. És amikor a hit egyedüli forrásául a Szentírást veszik, ugyanakkor a szent könyveket megcsonkítják, mert nem ismerik el a deuterokanonikus, Tobiás, Judit, Bölcsesség, Ecclesiastikus és Makkabeusok könyvének isteni eredetét. Nem ismerik el érvényesnek a gyermek keresztséget. Elvetik az akaratszabadságot és burkoltan hajlanak a protestáns egyházak predestinációs, az előre kiválasztottság tanáéhoz.

Ime, a kegyelemnek annyi eszköze a szekták szemében bűnös emberi intézmény! Azokkal élni, azokat tiszteletben tartani merő bálványimádás. Ez utóbbi megállapítás figyelmeztetés lehet részünkre,

hogy minden katolikuskak miért kell óvatosnak lennie. És hogy hitbeli meggyőződésünk tisztaságát csak azon esetben biztosítottuk, ha ismerjük azon fegyvereket, melyekkel legszentebb hitünk ellen akár nyíltan, akár burkoltan szoktak támadni.

Szekták.

Szekta név alatt oly vallási mozgalmat értünk, melynek tagjai eltérő vallásos nézeteik, feltűnő szertartásaik révén az uralkodó egyházak tanaival (katolikus, protestáns, görög keleti, zsidó) ellenkeznek s valamelyik többségben lévő egyházból szakadtak ki; vagy pedig több vallás hitelveiből állították össze elveiket. Egyszóval a szekták vallási szakadók.

Egész Románia területe be van hálózva ilyen szektáriánus mozgalmakkal, amelyek mind a protestántizmusból sarjadtak ki s bár önmagukról azt tartják, hogy az apostolok utódainak és az első keresztény közösségeknek egyszerű életét élik, mégis keletkezési koruk nem vihető távolabbi időbe, mint a XVII. század.

Aki összehasonlító tanulmányozást végez a szekták hitrendszerében, annak hamar feltűnik az a nagy bizonytalanság, amely fejletlen zavaros vallási tételeiket sajátosságosan jellemzi. A Szentírás alapján akarnak maradni s félnek katolikus tantvallani. Romániának magyar lakta vidékein baptista, adventista vagy szombatos, újhítűek, hívők, biblia-magyarázók néven szerepelnek, akiket két csoportban vonhatunk össze: baptisták és adventisták

csoportjában, amint már tanaik ismertette is voltak.

A szekták között a legfejlettebb szervezettel a *baptisták* rendelkeznek. A baptista név a latinnyelvből veszi eredetét s alatta kereszteltet kell értenünk. Mivel azzal akarnak a baptisták tüntetni, hogy ők a gyermek keresztségét nem ismerik el s azért az összes keresztény nemzetek az ő szemükben pogányok, azért a baptista név szerintük a felnőttek keresztségét jelenti. A keresztség kiszolgáltatásának kérdésében az említett szekták mind egy nézetet vallanak.

A baptisták eredetüket az Ur Jézus idejéig viszik vissza. Jézust a Jordán folyóban Keresztelő szent János harminc esztendőskorában keresztelte meg, tehát ez a keresztség érvényes. Erre még visszatérek.

Krisztus után az első századtól a tizenhetedik századig nagy idő telt el s addig senkinek komolyan eszébe nem jutott kétségbe vonni a gyermekek keresztségének érvényességét. Angliában 1640-ben egy puritánnak nevezett protestáns gyülekezetben jöttek rá, hogy nemcsak a gyermek-keresztség érvénytelen, de még a felnőttek keresztsége is az, ha azt nem teljes alámerítéssel szolgáltatják ki. Azért az első baptisták magukat nevetséges módon háromszor is megkereszteltették. Az első baptista gyülekezet 1644-ben keletkezett 54 taggal. Elveikben egymás között nem tudtak megegyezni és egy század leforgása alatt öt árnyalatra bomlottak. A baptista gondolatot Angliából vitték Amerikába s itt, mint erős vetélytárs, a methodisták váltak ki. Ma az amerikai baptista-methodista mozgalomnak

16 millió követője van, kik közül hét millió lehet megkeresztelkedve. Romániában főképp Bihar és Arad megyékben vannak elterjedve. Számuk: 22,228, Bihar megyében 212, Arad m. 163, Alsó-fehér m. 129, Szörény m. 111, Krassó m. 69, Temes-Torontál m. 60, Hunyad m. 78, Kolozs m. 55, községben találunk baptistát. A Székelyföldön a lábukat a protestáns községekben vetették meg, de számuk így is elenyésző azzal az erőfeszítéssel szemben, mellyel dolgoznak. Háromszék megyében van 30 gyülekezet 360 taggal, Udvarhely megyében pedig 31 gyülekezet 315 taggal.

A baptisták terjednek, tért hódítanak. Biztos propaganda eszközeik vannak az egyszerű és szép életmódban, önkéntes adományozásaik révén röpiratokat, lapokat tarthatnak fenn. A vasárnapi iskola mellette egyesületeik vannak és menházakat alapítanak.

Adventisták alatt azokat kell értenünk, kik az Úr eljövetelét nagyon közelinek tartják és egész hitrendszerük s istentiszteletük erre a várakozásra van berendezve. Állandóan az Úr jövetelét ünnepeleik. Nálunk szombatosoknak nevezik, mivel vasárnap helyett a szombati nap megünneplését tartják a Szentírással megegyezőnek. (Nem kell összetéveszteni a böződujfalusi, Udvarhely m., zsidó-szombatosokkal.) Az adventisták elterjedéséhez sok köze van az amerikai dollároknak.

Az adventista mozgalom a múlt század elején (1818) Északamerika Massachusetts államában keletkezett. A baptista vallásból szakadt ki. Alapítója Miller Vilmos (1782. febr. 15. sz.), aki Dániel könyve alapján (8, 13, ` kiszámította, hogy Krisztus másod-

szor 1843. márc. 21 és 1844. márc. 21 között fog eljönni. Akkor fölállítja ezer éves országát s hiveivel együtt ezer esztendeig uralkodik. Az istentelenek csak ezer esztendő elteltével támadnak fel és ezt követi a világ vége, a világitélet. Miller tanítása óriási érdeklődést keltett. Sokan félelemmel készültek a halálra. Miller azonban rossz próféta volt akkor is, mikor előbbi számításait tévedéseknek magyarázta és az első csalódás után a pontos időt 1844. október 21-ben jelölte meg. Követői minden munkát beszüntettek; a termést a földeken hagyták és mint a zsidók nagy ünnepek alkalmával, sátrak alá vonultak. A megjelölt nap is eltelt anélkül, hogy valami rendkívüli eseményt hozott volna. A próféta újabb hazugságokat talált ki.

Az adventisták Európában 1878-ban kezdik meg a térítést. Romániában Kolozsvár a központjuk. Főpredikátoruk egy aposztata (hitehagyott) katolikus pap. Számuk kevés. Folyóiratuk sok. Nem egységesek. Két árnyalatuk van, hetednaposok és reformáló adventisták.

A szektákkal szemben hogy védekezhetik az Egyház? Tevékenységgel szemben tevékenységet állít. Szervezetekkel szemben szervezeten veszi fel a küzdelmet.

Egyesületekben nem szükölködünk; talán túlsok is van belőlük, de sajnos legtöbb helyen a mozgató erő, a lélek hiányzik egyesületeinkből. Az eddigi tapasztalat azt bizonyítja: nem egészséges dolog, ha egy hitközségben sok egyesületet indítanak be, mert vagy egy sem fog működni, vagy pedig a jó ügy hátrányára bomlasztó versengés ver

gyökeret, melyet kiirtani nagyon nehéz. Egyesületi életünkbe vigyünk be három szükséges kelléket: a tiszta katolikus életet, a kathekétikai kiképzést és a sajtópropagandát.

A katolikus társadalmat az elemiiskolás gyermek korától kezdve be kell szervezni úgy, mint az északi népeknél van. Ha a gyermek egyszer bekerült az iskolába, a szervezeti életből soha ki nem esik. A tovatünő évek szervezetről szervezetre adják az embert. A szervezetekben a katolikus öntudatot annyira ki kell fejleszteni, hogy ott, ahol szervezetek vannak, más a nép között katolikus ügyekben ne juthasson szóhoz, mint az, aki valamely egyházi felügyelet alatt álló szervezetnek tagja. Akkor nem lesz nehéz közvetve politikai kérdésekben is kivédeni mindazt, ami a katolikus érdekek ellen irányul. Akkor az sem ismétlődhetik meg, hogy katolikus vidékeket protestáns férfiak képviseljenek a parlamentben. Akármennyire tiszteletreméltó is a személyük, de mindenkivel szemben annyi igényt támaszthatunk, hogy számarányunk mindenhol ki-domborodjék és azt mindenki tiszteletben tartsa.

Szentek országa a földön.

A protestáns vallásokból kiágazó szektáriusok a gyűlölet egy különös nemével tekintenek a katolikus Egyházra. A gyűlölet okát hiába próbálják megmagyarázni, mert okoskodásaikat nagyon nehéz felfogni, megérteni.

A katolikus Egyház törvénykönyve a Szent-

írás szellemében van összeállítva. Hittételeit onnan meríti, erkölcsi törvényeit mindenben ahoz szabja ugyannyira, hogyha csak egy mákszemnyi jóakarattal is kezdjük vizsgálni, abban semmi ellentétet nem fogunk találni a Szentírás szellemével, mert az apostol szerint az Egyház benne él és mozog.

Annál érthetlenebb tehát, hogy az újhítűek, kik állítólag életük és tanaik egyetlen zsinórmértékül csak a Szentírást ismerik el, oly heves és ki-méletlen támadásban részesítik az Egyházat. Talán azért, mert ez is a Szentírás alapján áll és a leg-jobban megközelíti Krisztus tanainak szellemét? Nyíltan ennek ilyen okát nem lehet adni hitelvesztés nélkül, de könnyen lehetséges, hogy az új mesterek erre gondolnak, midőn feltűnő módon más irányban oly sokat beszélnek.

Többek között vétkes az Egyház és nem képviseli a krisztusi szellemet a földön, mert kebelében bűnösöket is megtűrs a nyilvános bűnösöket a bűn elkövetése után azonnal nem zárja ki közösségéből.

Lássuk közelebről, mennyit ér e vád? Egy részről azt hozzák fel a katolikus Egyház ellen, hogy nem fenyít, nem büntet, a megátalkodott nyilvános bűnösöket megtűri kebelében. Más részről a protestántizmus támadja az Egyház hajthatatlanságát, mert vannak hitcikkelyei, melyeken nem lehet változtatni. Tehát maradi, mondják, mert nem engedi a Szentírásból gúnyt üzenni akkor, mikor a Szentírást nem adja avatatlan kezekbe magyarázás végett, hanem hivatalból írásmagyarázó testületet állít fel. Ez még nem jelenti azt, hogy tagjait tiltaná a biblia forgatásától. Az sem igaz, hogy nem

feddi meg a bűnösöket, mert törvényeinek értelmében a nyilvános bűnösök nem részesülhetnek kegyelemeszközeiben; az ilyeneknek nem szolgáltatja ki a szentségeket mindaddig míg a penitenciatartás szentségében meg nem tisztulnak és javulást nem ígérnek. Ha szükségét látja, még papjait is felfüggeszti hivataluktól. Ne emeljünk viszontvádat ezen rövidlátások ellen, hanem lássunk néhány hasonló eljárást az Ur Jézus életéből.

Az Ur Jézus nagyon megható példabeszédet mond a tékozló fiúról. A gazdag atya fia kikéri atyjától örökségét s bár az atya sejti, hogy ennek nem lesz jó következménye; mégis teljesíti fia kívánságát. A fiú elmegy az atyai háztól s barátaival bűnös módon elmulatja, amit atya nehéz fáradsággal gyűjtött össze. Azután éheznek, sokat szenved. De szenved az atya is, aki tudja, hogy fia rosszat és rosszul cselekedett: tudja, hogy ismeretlen vidéken nyomorog, barátok nélkül él. Nem tagadja meg, nem illeti atyai átokkal, hanem fájó szívvel megy nap-nap után arra az útra, melyen fiát utóljára látta eltűnni és aggodó szeretettel várja, hátha visszatérne? Sok várakozás után midőn végre feltűnik a láthatáron, az atyai szívnek lezárt zsilipjei fölnyílnak s a megtérő bűnöst megkülönböztetett szeretettel fogadja. Sőt, vendégséget is rendeztet tiszteletére, mert aki elveszett, megtaláltatott.

Mikor Jézus e példabeszédet elmondotta, akkor az Isten és teremtménye, a bűnös ember között fenálló viszonyra gondolt s így mi a tékozló fiú atyjának képében az Istenre ismerünk és a köny-

nyelmű gyermek mi vagyunk. Mit értet meg velünk e példabeszéd a napnál világosabban? Ugy-e a tékozló fiú atya akkor sem tagadta meg gyermekét, mikor a mi ítéleteink szerint megérdemelte volna, mert hűtlenül elhagyta a szülői házat? A jó atya csak várt és reményében nem csalatkozott. Tehát az Egyház is következetesen az isteni szeretet és irgalom nyomában jár, midőn vétkező tagjait azonnal nem zárja ki testületéből, hanem vár az örvendetes visszatérésre.

Krisztus nemcsak ezt az egy példabeszédet mondotta el az ő végtelen szeretetének megvilágítására, hanem számtalan helyre találunk a Szentírásban, melyek hasonló meggyőző erővel bizonyítják az Egyház álláspontjának helyességét s semmisítik meg ellenségeinek gyenge érveit.

Krisztus ismerte jól Mária Magdolna előéletét; szörnyű nagy bűneit s nem taszítja el magától, midőn bűnbánó lélekkel feléje közeledik, hanem védelmébe veszi a gáncsokodó Simon farizeussal szemben. Midőn házasságtörésről vádolják Magdolnát Jézus ellenségei és megkövezését kérik, akkor is védőleg lép föl és porba írja ellenségeinek bűneit.

Nem vádolták-e Jézust is azzal, hogy a bűnösök közé ül és velük étkezik? Jézus még tovább ment. Szűkebb környezetéből sem zárta ki Judást, akiről tudta, hogy a kapzsiságon kívül idegen pénz is tapadt a kezéhez. Vele együtt volt: evett, ivott. Jézus jóakarólag figyelmeztette. Még az árulás után, a nagy bűn végrehajtásának pillanatában is barátjának nevezi. Péter is megtagadja s a kulcsok hatalmát mégis rábizza.

Krisztus az Egyházzól beszélve azt a mustármaghoz hasonlította, mely kicsiny ugyan, de ha fává fejlődik, eljönnek az ég madarai válogatás nélkül és rászállanak. Nemcsak az éneklők, a hasznosak; hanem a kártékonyak is. A kiválasztást magának tartotta fenn. A gazda jó magot vetett szántóföldjébe, de jön az ellenséges ember és éjjel teleszórja konkollyal.

Miért vonultatnánk fel több példát a Szentírásból? Ezekből is látni, hogy nem lehet Krisztus akaratával megegyező, amit az újhitűek néven összefoglalt felekezetek akarnak, hogy a jók már a földön élesen különválasztandók a rosszaktól. Krisztusnak nem volt célja a bűnösöket ellökni magától, hisz Ő a pusztában hagyja a kilencvenkilenc igazat s elmegy az egy elveszt után. Ha tehát a baptista felekezetek azt állítják magukról, hogy az ő egyesületeik ott kezdődnek, hol a bűn végződik, ez emberileg nemcsak érthetetlen, hanem hihetetlen is. Az igazság tehát az: az Egyházat ezért támadni, mert a konkolyt nem gyomlálja ki idő előtt a búza közül, semmikép sem egyeztethető össze a Szentírás helyes értelmezésével: támpontot erre az írás szövegében nem találnak, ha csak szokásaik szerint a szöveg értelmét nem csűrrik-csavarják, vagy saját tetszésük szerint nem nyújtják, vagy rövidítik.

Fej nélkül.

Azok a gyülekezetek, melyek magukról azt gondolják, hogy Krisztusnak élő, láthatatlan orszá-

gát képezik a földön, oly kenetesek maguk között és annyira magukra erőszakolják a jámborság látogatását, hogyha az ember nem hallaná őket beszélni is, el hinné mindazt, amivel oly sok embert megmeztévesztenek. Nem akarom emlékezetembe visszaidézni az Ur Jézus által említett farkast, mely nem a saját bőrében jelent meg; sem a nagyhangú farizeust aki a sarokban imádkozó vámost öntetszelgően megvetette, lenézte; de amikor a Szeretet c. lapjuk (1926 jul.) a gyűlöletet csak úgy sziporkázza az Egyház ellen és amidőn csak gúnyolódó kifejezésekkel tudja jellemezni ténykedését, érdemet el nem ismerve vasvesszővel vág végig a bűnön: akkor mindenfelé felülemelkedve eszembe jut: ez nem az a szeretet, melyet az evangéliumból és az apostolok írásaiából ismerek.

Én tudom, hogy az Egyház nem „a Krisztus nélküliek vegyes társasága.” A katolikusok kétezer esztendeje ugyanazt a Krisztust hiszik, akit tanításaiból és az apostolok révén megismertek. Az Egyházban azóta Krisztus alakja se nem nőtt, se nem kisebbedett. Ő örök és ugyanaz. Az igaz, hogy mint az előbb láttunk, vegyes társaság, mert az Egyház kebelében megférnek a gazdagok a szegényekkel és a jók a rosszakkal s ezért jogos támadás nem értheti, mert egy egyesület sem áll tökéletes tagokból.

A nevezett baptista iratból olyan valamit olvasok ki, ami nagy fejtelenségre vall és a fennebbi állításaimat csak megerősíti. S ezzel abba a kényelmes helyzetbe jutottam, hogy minden állításomat a saját irataikból bizonyíthatom be.

Értve az Egyház tagjaira s nem magára az Egyházra, egy társaság sem tökéletes, ezt mondtam és állításomat fentartom. Ezt a baptisták is elismerik, mikor azt írják: „a legéberebb, bibliai alapon álló keresztyén gyülekezetnek is lehetnek olyan tagjai, akik finom képmutatásukkal, titkos bűneikkel méltatlanná teszik magukat az üdvözülésre.“ Kérdem, mi következik ebből? Nemde, hogy ők sem mind olyan tökéletesek, mint amilyennek hinni szeretnék önmagukat? Többet is állítanak ennél, mert néhány sorral tovább azt olvassuk: „a legvilágiasodottabb gyülekezetben is lehetnek jámbor, istenfélő tagok.“ Ennyi őszinte és öntudatlan beismerés mellett a többi: a gyűlölet, a szeretetlenség, a támadás, a gunyolódás érthetetlen, mert következetlenség.

Még nagyobb a következetlenség abban, hogy magát üdvözítőnek nevezi s a katolikus Egyház ellen azért foglal állást, mert ez ragaszkodik a tradíciókhoz, tehát Krisztushoz; a dogmákhoz, azaz tanainak érinthetlenségéhez; a hagyományokhoz, vagyis az apostoli Egyház életéhez; Krisztus látható fejéhez a földön, azaz Péter apostol utódához.

Miért nevezem én mindezt következetlenségnek a szekták részéről? Azért, mivel a baptista tan szerint „az üdvözülés nem függ a hovatartozástól s mindenkinek egyéni dolga, hogy istennel való viszonyát rendezze.“ Ha a szekták nagylelkűen ezt a szabadságot megadják és biztosítják az ember részére, akkor nincs joguk senki és semmi ellen fölemelni tiltakozó szavukat s ha mégis megteszik, ezzel az általuk annyira hangoz-

tatott lelkiismereti szabadságon ejtenek halálos sebet. Annál is inkább, mivel csak egy fej nélküli szervezetnek tagjai irhatnak össze annyi valótlan-ságot, amennyi írásaikból lépten nyomon előtűnik. Mit hihetnénk a szektáknak, mikor sérthetetlen prófétáik azt írják: „egy gyülekezet sem biztosíthatja tagjai részére az örök üdvösséget, épen azért szó sem lehet üdvözítő gyülekezetről, üdvözítő egyházzól.“ Ennyi ellentétes állítás összehalmozására csak két megállapításunk van: a szekták önmagukról beismerik, hogy üdvösséget nem biztosíthatnak. Ez az első s ezt nekik készséggel megengedjük és el nem vitatjuk. Másodsor, mi megmaradunk Jézus biztatása mellett: „Te Péter vagy és én e kőszálra építem Egyházamat.“ Azt az Egyházat, mely *egy*, mert minden időben és minden helyen ugyanazon tanokat vallotta; hirdette: vétét adta; ugyanazon szentségekkel élt és semmi kalandos magyarázatoknak helyet nem engedett; mert egy feje van szent Péter utódában, a római pápában. *Szent* is a Krisztus Egyháza, mert szentek voltak az első terjesztői; a szentségek és szentelmények kiszolgáltatása, vagy használata által az erkölcsök nemesítésére törekedtek s azt el is érték. Ma is ez a célja. Szenteket nevelt és nevel.

Szentsége mellett *egyetemes*, azaz katolikus. Képes az egész világ befogadására. Térítői ott vannak a világ minden részén. Még a sötétnek nevezett Afrikában is 3,271,228 katolikus van. Amerika az új világrész alig marad el az európai katolikusok számbeli fölénye mellett, mert amíg Európában 190,779.573 a katolikusok száma, ad-

dig Amerikában 112,790.464-et találunk. Amerika után következnek Ázsia 15,416.573; Ausztrália pedig 2,070.930 katolikus hívőjével. Úgy hogy a katolikusok folyton növekedő száma ma 324,328.408. Ily hatalmas számmal egy vallás felekezet sem dicsekedhetik az egész világon.

Az Egyház ismertető jegyei közé tartozik az is, hogy *apostoli*. Melyik keresztény egyház mondhatja el ezt magáról? Melyik tudja eredetét fölvenni az apostolok koráig? Mindenikről tudjuk, hogy Krisztus után mely időben keletkezett, ki volt megindítója. Ezekkel szemben csak egyedül a katolikus Egyházzal mutatható ki az apostoli eredet. Tertullióval az összes szektákat megkérdezhetjük: mutatassanak rá egyházaik eredetére; adják elő püspökeik sorrendjét, mely kezdettől fogva úgy következett, hogy az első püspöknek elődje apostol, vagy apostoli férfiú volt, mert az apostoli egyházak így módon igazolják apostoli eredetüket. Mi tudjuk azt, hogy a legutolsó kis falunak papja és az Egyház legfőbb őre, a pápa között, megtaláljuk a kapcsot, mert a papot az a püspök küldi örálomására, akit a pápa állított az egyházmegye élére. A jelenlegi pápa és szent Péter között sohasem szakadt meg a lánc. Ezzel szemben jogosan tehetjük fel a másik kérdést: az újhit követői és a többi egyházak hogy tudják családfájukat fölvenni egészen Krisztusig és papjaik kitől nyerik a küldetést?

Ha az Egyház apostoli, akkor üdvözítő is. Amint láttuk, a baptista egyház és a többi szekták erről lemondottak. Már pedig minden egyház, mely nem állítja magáról, hogy egyedül üdvözítő, lemond

dott önmaga jogáról s nem kívánhatja, hogy valaki kötelékébe tartozzék, ha más egyházban biztosabban fellelheti üdvösségét.

Az Ur Jézus azt mondja: „ha az anyaszentegyházra sem hallgat legyen neked, mint a pogány és a vámos“ (Mt. 18, 17.) Ha más Egyház is üdvözítő volna, akkor miért alapította Jézus az apostoli egyházat? Az apostolok szintén vallották az Egyház üdvözítő voltát, mert szent Pál szerint: „a gonoszt átadjuk a sátánnak a test veszedelmére“ (I Kor. 5, 5.), mely az üdvözítő Egyházból való kizárást jelenti.

Utolsó kérdés: az Ur Jézus egyszerű és világos tanítása körül miképpen keletkezhetett annyi ellentétes magyarázat? Másképpen lehetetlen ennek okát adni, mint azon egyszerű magyarázattal, hogy a keresztény egyházakban nincs meg az együvé-tartozás tudata s ez nem is lehet meg, mert hiányzik a fej, mely egységes gondolkodásra vezethetné az evangélium szelleméből táplálkozó, de az evangéliumot nem egységesen magyarázó keresztény egyházakat.

Mi az igazság? Az, hogy Krisztus Pétert egyháza látható fejévé tette a földön, mikor neki azt monddta: „te Péter vagy és én kőszálra építem Anyaszentegyházamat.“ Ezzel szemben mit állít a baptista tan? Gyülekezetüknek egyedüli feje Jézus Krisztus, látható fejei a földön nincsenek. Ime, mi a különbség a katolikus Egyház és a többi keresztény egyházak között? De még sok van!

A pénz vallása.

Az angol reformáció alkalmával Angliában bibliai alapon több evangélikus felekezet keletkezett, melyeknek tagjai az anglikán vallás kialakulása után üldözni kezdték azokat s ezek az üldözések elől Amerikába menekültek. Az új hazába magukkal vitték a biblia szabad magyarázatának szellemét s az üldöztetés nemhogy egyesítette volna a hontalanokat, hanem még jobban megosztotta. Az európai szekták hazája Amerika, mert ha nem is ott keletkeztek, de ott fejlődtek ki s a kivándorlók ott ismerkedtek meg ezek misztikus tanaival és onnan hozták be Európába. Magyarázata világos. A szegény kivándorlóknak jól esett az idegenben a testvéri felkarolás, melyben a vallásos szellemén keresztül részesültek és visszatérve az óhazába, apostolai lettek az új tanoknak. Azután nemcsak a lelki, de a gazdasági kapcsolatot is fenntartották és önntartják Amerikával, amelynek gyülekezetei az alakuló európai gyülekezeteket nagy anyagi támogatásban részesítik. Innen tudom megérteni az erdélyi szekták kulturális intézményeinek rohamos fejlődését, melyek néhány évtized alatt fölvtették a versenyt az erdélyi történelmi vallások hasonló természetű intézményeivel.

A romániai baptisták és szombatosok száma még a más gyülekezetekkel együtt sem oly nagy. A gyülekezetek tagjai legtöbb esetben egyszerű emberek, kik ha az apostoli idők áldozatos szellemével is hordanák össze vagyonukat gyülekezetek pénztárába, akkor is ámulattal kellene kérdenünk,

miként lehetséges az, hogy tiz-husz ember, vagy ugyanannyi család imaházat épít; egyesületeket tart fenn; közköltségen utaztatja predikátorait? Tagadhatatlan tény, hogy a szekták hívőiben nem hiányzik az áldozatkészség szelleme, de ez még mind nem elég.

Az amerikai vallások Európában a világháború következtében beállott gazdasági krízist használták ki nagyon. Az egyes predikátorok elejtett szavaiból arra is lehet következtetni, hogy a szekták kebelébe nem annyira a meggyőződés szilárdsága, mint inkább a pénz csillogása viszi az embereket. Amivel nem azt akarom mondani, hogy a szekták között meggyőződéses hívők nem volnának. Vannak és pedig szép számmal, kik a pietizmus felé hajló protestánsokból kerülnek ki.

A szekták azt állítják magukról, hogy kevés igényűek és könnyen alamizsnálkodók. Az alamizsna mellett az adózás is rendszeresítve van náluk és pedig elég magas fokon, mert a Szentírás azon elvéből indulnak ki „hozzátok be a dézsmát az én tárházamba“ (Malak. 3. 10.) s így minden tag kötelezve van összjövedelmének egy tizedét beszállgatni a gyülekezeti pénztárba, mely összegnek célja a misszió felkarolása. Ez az amerikaiaknál 1920-ban 7,195.436 dollárt tett ki. Az összegyűjtés 11,876.040 dollár volt, vagyis minden adventistára 25 dollár esett. Egy szekta részéről nagyon szép összeg, melynek rendeltetése propaganda iratokkal elárasztani a világot, hogy terjedjen az evangéliumi ellenséges ember magvetése. Ha az adventistáknak jut a külföldi pénzből, bizonyára a baptisták sem

moshatják egész fehérre a kezüket. Mindegy. Az eddigi tanulság az, hogy a szekták ott, ahol öntudatos katolikus hitélet van s ahol egy-egy katolikus lapot járatnak, alapos gyökeret nem verhetnek.

A Biblia.

Angolországban ezelőtt jó száz esztendővel öt nagy Biblia Társulat alakult, melyeknek bevallott célja a Szentírás elterjesztése volt. A Biblia Társulatok azóta megszorodtak, mert a nemes cél mellett az alapítás üzleti célból sem volt utolsó vállalkozás és a világ majdnem minden nyelvére lefordították a Szentírást és vallásos iratokkal elárasztották a világot.

Az angol Bibliák megjelenésekor a protestáns elv a Biblia szabad magyarázatának hangoztatása még népszerűbb lett. S ez természetes is, hisz másképen a sok Biblia raktáron marad. Ennek következtében olvasási láz fogta el az embereket és a Szentírás szövege még jobban megromlott. Ki-ki tetszése szerint értelmezvén azt, új szekták keletkezését megkönnyítette s azok gombamódra szaporodtak.

A Biblia a népek könyve. Minden embernek belőle kell merítse azon életszabályokat, melyek biztosítják a végcélt. A Bibliában megvan mindaz, mire az embernek végcélja felé törekvésében szüksége van. Szövege isteni eredetű, mivel egyes emberek bizonyos korokban isteni sugalmazásra írták; azért abból sem kivenni, sem ahoz hozzáadni nem

lehet anélkül, hogy annak isteni jellegén csorba ne essék. Mivel a Biblia az Istentől ered, azért szent. Rendeltetésben is szent, mert benne az Isten akaratát van kifejezve. A Bibliában kifejezett isteni akarat az emberre nézve törvényerővel bír. Azért a Biblia nemcsak a népek könyve, hanem törvénykönyve is.

Mi világosabb, mint az hogyha az Isten az embernek törvényt adott, akkor magyarázókról is gondoskodott, akik az egyes részleteknek olyan értelmet adjanak, mely az isteni akarral meg-egyező. Ez nagyon természetes.

Minden rendezett államnak megvan a maga törvénykönyve, de az egyes törvényszakaszok mellett végrehajtási utasításokat is szoktak közre bocsátani, mely megkönnyíti a tisztviselők munkáját. A törvénykönyv szellemének védelmére szervezték a bíróságokat.

Ugyanis, mi lenne a legjobban megszerkesztett törvénykönyvnek paragrafusaiából, ha mindenkinek joga volna a maga egyéni érdeke szerint magyarázni azokat. Sem a természeti, sem az isteni jog az emberek között nem érvényesülhetne. Az embergyilkos, a fosztogató nyugodtan zsarolhatná felebarátjait, mert ártatlanságának tudatában senki sem vállalkozhatna megbüntetésére. Ahány fej, annyi vélemény alakulna ki mellette. Tehát emberileg is elgondolva, lehetetlen egy törvénykönyvet közprédára bocsátani, mert az önzés, a kapzsiság föltétlenül széttepné.

Míg a különböző államok törvénykönyveinek vannak hivatalos magyarázói, addig csak az Isten

törvénykönyvének, a Bibliának ne volna? Ez homlokegyenest ellenkeznék az isteni bölcseséggel. Az Isten önmagával összeütközésbe nem jöhet és nem is jön, mert az Ur Jézus szintén hagyott maga helyett ilyen törvényt magyarázó szövet és ez az Egyház.

Jézus mielőtt eltávozott volna a földről apostolait bízta meg evangéliumának terjesztésével s nem is a hetvenkét tanítványnak, annál kevésbbé a többi követőinek mondotta: *„elmenvén tanítsatok minden nemzetet, megkeresztelvén őket az Atyának, Fiúnak és Szentléleknek nevében, tanítván megtartani mindazt, amiket parancsoltam nektek.“* (Mt. 28, 18—19, Márk 16, 16.) Az üdvösség és kegyelem szerzője tanít, kegyelemeszközeit átadja apostolainak és tőlük azt kívánja, hogy elfogadják azokat.

Aki tanít, annak tudnia s ismernie kell a rábízott igazságokat s viszont a megbízónak is gondoskodnia kellett arról, nehogy azok elhomályosodjanak, vagy feledésbe menjenek. Ezt kétségbe senki sem vonhatja. A Szentírás alapján maradván minden kétségünk eloszlatja szent Máté, aki így ír erről a ránk nézve nagyon fontos eseményről: midőn Jézus elhagyni készült a földet így szólt tanítványaihoz: *„Én kérem az Atyát és más vigasztalót ad nektek, hogy örökké veletek maradjon, az igazság lelkét, az titeket megtanít mindenre és eszetekbe juttat mindent, amiket nektek mondtam. Ime, én veletek vagyok mindennap a világ végétéig.“* (Mt. 28, 20.)

Akármilyen hizelgő is a bibliamagyarázó cím és elnevezés, de a Szentírást folyton előráncigáló

szeztáriánusoknak le kell mondaniok arról a tudatról, hogy a Szentlélek nekik is közvetlenül közvetít minden hitbeli kétely alkalmával, őket is oktatja. E kegyelem csak az apostoloknak és szent Péter utódának adatott.

Mi a Biblia magyarázók egyéni véleményeinek következménye? A szezták megszámlálhatatlan sokasága. Mondatokat ragadnak ki a Szentírásból és azokkal fejezetek ellen bizonyítanak és egymás ellen érvelnek. Egyes szavakkal, mondatokkal elferdíteni a szöveg értelmét, bűn az Isten ellen.

A Szentírást ismerni, olvasni kell. A szezták nem is késnek megajándékozni egy-egy Bibliával. Minden katolikusnak annyit tudnia kell, hogy bűn nélkül csak az Egyház által jóváhagyott Szentírás olvashatja, amely el van látva a szent atyák és hittudósok szükséges magyarázatával. Ebből lelki kétely, veszedelem nem származhat.

E fejezetből milyen igazságot szögezhetünk le magunknak? Nem mind arany, ami fénylik, mondja a magyar közmondás. S ez a szeztákkal szemben nagyon helyén való!

Az ős bűn.

A katolikus Egyháznak van egy gyönyörű szép Mária éneke: „Egészen szép vagy Mária, eredeti bűnnek szennye nincs tebened.“ Ezzel ki akarja emelni, hogy a boldogságos Szűz volt az egyetlen emberi lény, akire Ádám ősatyánk cselekedete ki nem hatott. Az eredeti bűnről a katolikus Egyház

tanítása ez: Mindnyájan ősszüleink bűnével jövünk a világra, melytől csak a keresztség szentsége által tisztulunk meg. Ahoz, hogy az ember üdvözülhessen (az Istent színről színre láthassa) föltétlenül szükséges a keresztség, mely lehet víz-, vér- és vágykeresztség, mert az eredeti bűn eltörülhetetlen jegyet nyom az ember lelkére.

Az újhitűek tanításaikban más értelmet és jelentőséget adnak az eredeti bűnnek. Szerintük az eredeti bűn nem akkora rossz, mely miatt valaki elkárhozhatna, mert igaz, hogy eltörülhetetlen jeggyel jövünk a világra, de ez a keresztség után is ép úgy megmarad, mint a kard a hüvelyében, vagy a lélek a testben. „Minthogy az emberek valamennyien Ádámnak magvából származtak, mondja a baptista tan, mindnyájan egyenlőképen ugyanazon bűnös és teljesen megromlott természetnek részesei; minden jónak cselekedetére alkalmatlanok és kedvetlenek, minden rosszra pedig képesek és hajlandók.“ E hitszabály ellenemond a katolikus tannak, mely nem tartja ennyire megromlottnak az emberi természetet és képtelennek a jóra. Van szabad akaratunk. Megtehetjük a jót, elkerülhetjük a rosszat. Az akarat gyengült, de el nem veszett. Baptista magyarázat szerint az ember gépiesen cselekszik s Luthert követve, tagadják a szabad akarat befolyását az emberi cselekedetre és az embert kivonják a felelősség terhes tudata alól.

Az ősbűn következményeképen az összes keresztény egyházak szükségesnek tartják a keresztséget s ezzel kiemelik az eredeti bűn nagyságát és jelentőségét. Az újhitűeknek tehát valami

okuk van, hogy az eredeti bűnnek nem tulajdonítanak akkora jelentőséget.

Eljárásuk, nagylelkű engedményük háttere világos. A bűnnek azért adnak oly könnyű látszatot, hogy tagadhassák a keresztségnek föltétlenül szükséges voltát.

Lehet-e azt tagadni, hogy Isten az embert nem ezért taszította ki a paradicsomból; hogy a bűn következtében annyi nyomorúság zúdult az ember nyakába; hogy próféták annyit siránkoztak a Megváltó után, aki megszabadítja Izraelt minden gonoszságából? Krisztus nem saját vérének hullatásával mosta-e fehérre az emberiség bűnös lelkét? Miért mérlegelik ezeknek ismerete ellenére is oly kevésre az eredeti bűn súlyos voltát, melytől csak a keresztség tisztít meg?

Tagadásból indul ki és tagadáson épül fel az egész rendszer. Ha elismerik az első bűn súlyos következményeit, akkor el kell fogadják a paradicsomi ígéretet, a purgatoriumot.

Az igazságot a tridenti zsinat így fejezi ki: „Aki nem hiszi, hogy az első ember az Isten parancsát megszegte, átkozott legyen.“ Mi volt az Isten parancsa? A tiltott fának gyümölcséből nem szabad enni: „amely napon“, mondotta az Isten Ádámnak, „azon fa gyümölcséből eszel, halállal fogsz meghalni.“ (I. Móz. 2, 17.) A bölcsesség könyvének írója megokolja az ember elesését: „Az ördög irigysége vezette be az emberek közé a halált,“ (2, 24.) melyről szent Pál apostol így ír: „Egy ember által született meg a bűn, a bűn által a halál, melyet mindnyájan örököltünk attól, akiben

mindnyájan vétkeztek.“ (Róm. 5, 12.) A halál alatt érthetjük a testi és a lelki halált, amelyből az támaszthatja fel úgy a testet, mint a lelket, aki ura testnek és a léleknek.

A nagy kapú.

A hol rendszeres gazdasági életet folytatnak az emberek, ahol falvak és városok keletkeztek, ott a házakat körülvevő gazdasági udvarokat sövényvel és kerttel szokták védeni, hogy ne legyen mindenki által könnyen megközelíthető. A kertekre pedig jól csukható ajtókat, kapukat tesznek, hogy a gazda nem mint tolvaj és rabló járjon be saját házába. Az Egyháznak is meg van a maga ajtaja, melyen keresztül megnyílik hivei előtt az örök üdvösségnek tágas és szép mezeje. Ez a kapú a keresztség.

A szekták támadásának középpontjában a keresztény egyházak keresztség kiszolgáltatási módja áll. Még csak a katolikus Egyházat „a Sátán fiát“ gyűlölik jobban, mint amennyit gúnyolodnak a mi keresztségünkkel.

Mint a Szentírásnak oly sok helyét, úgy a keresztségre vonatkozó rendelkezéseket is szabadon magyarázzák.

Mi a szektáknál a keresztség jelentősége? Semmi más, mint egy előzetes megigazulás elismerése. Ezért a keresztség szentségét csak azoknak szolgáltatják ki, akik már megigazultak, mely megtörténhet az Isten igéjének pusztá hallgatása és a hit

megvallása által. Mivel a gyermekeknek erre nincs szükségük, azért a gyermekeket meg sem keresztelik, sőt kiszolgáltatását érvénytelennek tartják, mert az örök üdvösségre nem erkerülhetetlenül szükséges, hanem csak felette hasznos és fontos szertartás.

Mi az erre vonatkozó katolikus tan? Az amit a Szentírásból és az apostolok gyakorlataiból a szent atyákkal a katolikus Egyház kétezer esztendő gyakorlatában levont, s amelyre végeredménykép a tridenti zsinat is átok alatt kötelező megerősítéssel határozott.

Az Ur Jézus tanítványait utra bocsátván, világosan szólott nekik: „Elmenvén tanítsatok minden nemzetet, megkeresztelvén őket az Atyának, Fiúnak és Szentléleknek nevében“ (Mt. 28, 19—20) Tehát hogy valaki abba az akolba tartozhasson, melyben Jézus a pásztor, annak föltétlenül meg kell keresztelkednie. „Aki pedig hisz és megkeresztelkedik, az üdvözüln“ (Márk 16, 16.).

Nikodémus a főfarizeus és a nagy tanács tagja, titokban, az éjnek leple alatt, Jézushoz megy megtudni, mit kell cselekednie, hogy üdvözülhessen és az Isten országának tagja lehessen? Jézus azt feleli: „Bizony, bizony mondom neked, ha ki ujonnan nem születik, nem láthatja meg az Isten országát.“ (Ján. 3, 5.). A nagy tanács tagja szószerint vette az újjászületést és kétkedve tekintett az isteni Mesterre, aki ekkor kiegészítette előbbi szavait: „ha ki újból nem születik *vizből* és *Szent lélekből* nem mehet be az Isten országába“.

Az újjászületés tehát először a víz és azután

ik Szentlélek által. Lélek alatt az újhítűek az
 ...ást, a tanítást értik.

Nincs a Szentírásnak ennél világosabb tanítása.
 Az Ur Jézus határozottan beszél s a keresztséget
 nem másodrendű, hanem elsőrendű, eszköznek tartja.

Nem szükséges a keresztség, mondják a
 szektáriánusok, mert szent Pál apostol a korint-
 husiakhoz írt első levelében azt mondja, hogy a
 hívő férfiú a házasságban megszenteli a hitetlen
 asszonyt és vizont, sőt gyermekeik is szentek
 lesznek (7, 17.) Hogy érti ezt az apostol? Úgy,
 ahogy az Egyház ma is eljár minden vegyes há-
 zasság megkötése alkalmával. A vegyes házassá-
 gokat nem helyeseli, de bizonyos körülmények
 között és föltételek mellett megengedi, ha a katho-
 likus fél ígéretet tesz, hogy vallását nem fogja
 elhagyni; a más vallású féllel megismerteti a katho-
 likus Egyház tanait és a születendő gyermekek-
 nek biztosítva van katolikus vallása. Ha ez utóbbira
 írásbeli nyilatkozatot nem kap, a vegyes házasságot
 semmisnek tekinti.

Az igazság itt ez: Amikor a szektáriánusoknak
 önmagukra kellene alkalmazzák szent Pál szavait,
 akkor ők sem veszik szó szerint az apostol írását,
 mert ha valaki elfogadja tanításukat, akkor azt meg-
 keresztelik, de később ugyancsak megkeresztelik a
 másik félt is, akit nem szentelt meg a hívő fél-
 nek jelenléte. Ime, az ember kezében hogy alakul
 a Szentírás értelme?

...keresztességünk kizsoltatása

Fecskendezés-e, vagy alámerítés?

A szentírásnak előbb említett helyeiből és szent Pál apostolnak a rómaikhoz írt leveléből „mindenki maga ad számot önmagáról az Istennek” (4, 12), a szektáriánusok még más következtetéseket is vonnak le, melyek szintén a történelmi keresztény vallások ellen irányulnak. A csecsemőket nem lehet és nem szabad megkeresztelni s ha mégis megteszik az „fetisimádó, afrikai vad embereket is megszegyenítő botorság”. Hiszik, hogy az öntudatlan csecsemőkorban végzett hitvány külső aktus, mint milyen néhány csepp viznek a gyermekre permetezése, arra az emberre teljesen kimerítette az újjászületés tényét és feladatát. Az „Idők jelei”-ben így ír egy volt katolikus pap. (1925 szept-okt. 14 1).

Ennek megértéséért ismerjük meg közelebbről az ellenünk felhozott vádat s annak megokolását.

„A keresztelés kiszolgáltatásában, mondják az újhítűek, követni kell az Ur Jézus példáját, aki magát János által a Jordán folyóban megkereszteltette úgy, ahogy azt mi ma kiszolgáltatjuk és parancsul adván, hogy aki hiend azt így kereszteljék meg.” (Szeretet 1927 5 sz. 31.) S úgy gondolják, hogy ezt annál inkább követhetik és tartathják érvényesnek, mert az első századok keresztényei is követték Jézust az alámerítésben. A leöntéssel való keresztelést az Egyház a Szentírás meghamisításával csak a későbbi századokban hozta be. Ezért a mi kereszttségünk kiszolgáltatása

nem érvényes és ha valakit így kereszteltek meg, az újra keresztelendő.

Tényleg meghamisította az Egyház a kereszttség kiszolgáltatásának módját? Nem! Melyik pápa rendelte el és mikor? E két kérdésre nem tudnak felelni. Ime, egy vád, mely önmagától omlik össze, mert nem bizonyíthatják az ellenkezőjét.

Semmi kétség sem merülhet fel a mi keresztségünk érvényessége ellen, mert ha az első keresztényekre hivatkoznak, akkor is megfordíthatjuk a vádat. Igaz, általánosabb formájában a XIII. században hozzák be a vízzel való leöntést és egyes vidékeken, mint pl. Milánó ma is érvényben van az alámerítés, de az első század végén keletkezett és az apostoloknak tulajdonított Szerartáskönyv (Didache) 7.-ik fejezetében imígyen oktatja ki a papokat: keresztelj az Atyának és Fiúnak és Szentléleknek a nevében élő (folyó) vízben. Ha nincs élő víz, keresztelj más vízben. Ha hidegben nem teheted, tedd melegben. Ha egyikben sem teheted, úgy önts háromszor vizet a fejére az Atyának és Fiúnak és Szentléleknek nevére.

Az újhitűek Keresztelő szent János kereszttségére hivatkoznak és az Ur példáján felbuzdulva mondják, hogy a mi keresztségünk nem érvényes.

Keresztelő szent János kereszttségét nem szabad össze hasonlítani az Ur Jézus által elrendelt keresztelési formával, mert a kettő nem egy. Szent János saját kereszttségét így jellemezte: „Én ugyan vízzel keresztellek titeket a bűnbánatra, aki pedig utánam jön, az erősebb nálamnál, kinek nem vagyok méltó sarúsziját megoldani, Ő titeket Szent-

lélekkel és tűzzel keresztel meg. " Szent Jánosnál a kereszttség a bűnbánat elfogadásának jele volt, míg Jézus keresztsege kegyelmet, megigazulást közvetít s azért méltán tanítják hittudósok, hogy Keresztelő szent János tanítványait az apostolok az ez első pünkösdi napján újrakeresztelték, amely nem mehetett végbe másképp, mint meghintés által, mert Jeruzsálem mellett nem volt az a hely, hol egyszerre három ezer, majd öt ezer embert megkeresztelhettek volna. A Siloe tava kicsiny volt ennyi emberi befogadására.

A mi igazságunknak ez elegendő megvilágítása. Mi nem kárhozzatjuk az újrakeresztelők alámerítését s ha a mienk is azzal egyidejű, akkor miért volna a mienk érvénytelen fecskendezés, avagy permetezés? Ennek állításához egy kis rossz akarat szükséges.

Nem tájékozatlanság, hanem rossz akarat.

A családok, nemzetek életében vannak olyan események, melyeket le nem irnak, de el sem felejtenek, hanem apáról fiúra száll valamely hőstettség a véghezvitele. A multból fenmaradt emlékeket tiszteletben tartjuk, a jövőre tett utmutatásokat követjük s ha valaki azt kérdené, mi ez? Mást nem felelhetnénk, mint hagyományok a multból.

Az újhítűek büszkén nevezik magukat újrakeresztelőknek, vagy megkeresztelteknek, mivel ők alámerítenek és nem leöntenek. A leöntés és alámerítés egyazon célt szolgál s ugyanazon hatásokat eredményezi. Az eddigi érveink és védekezéseink rész-

ben a Szentírásón, részben a szent hagyományokon alapszanak.

Mi a hagyomány, kérdi az újhítű? Mert ő csak azt ismeri el Istentől kinyilatkoztatott igazságnak, amit az Írás mond. (Azt sem mind, mert némely szent irat hiteleségét kétségbe vonja), már pedig a katolikus és protestáns egyházak olyan intézkedéseket tettek, melyeket a Szentírásból be nem bizonyíthatnak s ezeknek eredetét az első keresztények cselekedeteiből, azaz a szent hagyományokból vezetik le.

És helyes is ez, mert miket az Ur mondott, minden nincs megemlítve a Szentírásban. Az Ur élőszóval tanított. Tanaiból soha egy betűt le nem irt. Ezt az apostolok végezték el.

Minden evangélista iratában találunk közös történéseket, események egybehangzó elbeszélését, de azért az evangéliumok egy mást kiegészítik. Ha szent János nem emlékeznék meg arról, hogy mind nincs leírva, amit az Úrtól hallottak, már ebből is gyaníthatjuk, hogy nincs mind megörökítve amit halottak és láttak. Az Ur az evangélium írására senkinek megbizást nem adott. Nem azt mondotta tanítványainak, menjetek és irjatok, hanem menjetek és tanítsatok. Azt sem mondotta, aki hitelt ad a ti irataitoknak, az nekem ad hitelt, hanem aki titeket hallgat, engem hallgat. Tehát az apostolok az élőszóval való tanításra kaptak hatalmat s a mikor látták, hogy minden hová el nem juthatnak, vagy szavuk könnyen feledésbe mehet, akkor kezdetek írni. Amit le nem írhattak, azt gyakorlatban adták tovább. Jézus megtanította aposto-

laít a Miatyánkra. Az apostolok is tovább tanítottak másokat. De kérdem, míg az apostolok ezt a gyönyörű imádságot le nem irták, addig nem ismerték volna az első keresztények? Vagy szent mise áldozatot sem tartottak volna sok ideig, mert a szent iratok az apostolok életének utolsó szakában keletkeztek? Az első keresztények egy fél századon keresztül a hagyományokból éltek s a hagyományokból élnek az új hitűek is, mert a hagyományok nélkül a szent könyveket sem fogadhatjuk el. Esztelenség elvetni a szent hagyományokat és elfogadni a Szentírást?

Félre ne értsük hagyományok jelentőségét. A szájról szájra, vagy cselekedetről cselekedetre való adás nem történt sokáig, mert részben még az apostolok idejében, vagy röviddel haláluk után, a szájhagyományokat is leírták és összegyűjtötték. Ezek után könnyen megfelelhünk újhítű testvéreinknek, hogy mi a hagyomány? A hagyomány mindazon tanok gyűjteménye, melyeket az apostolok isteni kijelentés alapján hirdettek, gyakoroltak, de le nem irtak. „Sok egyéb jeleket is cselekedett Jézus, melyek nincsenek megírva e könyvben, melyek ha egyenkint megíratnának, úgy gondolom a világ nem volna elég könyveknek, melyeket írni kellene.“ (Ján. 20, 70., 21, 25.)

Szent Pál apostol tanítványaihoz írva nagy jelentőséget tulajdonít a hagyományoknak. „Azért fiam, — írja Timotheusnak, — miket tőlem hallottál sok bizonyosság által, azokat bizd hű emberekre“ (II. 2, 2.) „Legyetek állhatatosak, — írja más helyen — és tartsátok meg a hagyományokat, melyeket

tanultatok akár beszéd, akár [levelünk által.“ (II. Thessz. 2, 24.) „Még több írni valóm volna nektek, figyelmezteti szent János tanítványait, de nem akarom papiros és tenta által, mert reményelem, hogy nálatok leszek és szemtől szembe szólok.“ (II. 12.)

Ha egyik másik kérdésben perdöntőnek ismerjük el a Szentírás tekintélyét, akkor ezekben sincs mit kételkednünk. S ha meghajlunk annak bizonyító ereje előtt, azzal nem lerontjuk, hanem védjük az Írás komolyságát és tekintélyét.

Engedjétek hozzám a kisdedeket!

Annyi báj és kedveség sugárzik ki az apostolok tollából, midőn leírják, mint áldja meg a fáradt Mester a kis gyermekeket. Jézus egész nap tanít, el van fáradva a napi munkában. Vissza-vonul, hogy lelkét pihentesse. Meghallják ezt a szerető édesanyák s szaladnak az Ur Jézushoz, hogy adja áldását gyermekeikre. A tanítványok kimélni akarják a fáradt Mestert és visszautasítják a tolakodó anyákat. Észreveszi ezt Jézus s megfeddi apostolait a maga szelidségével: „Engedjétek hozzám jönni a kisdedeket, mert ezeké a mennyeknek országa“. (Mt. 19, 14.). S mivel keresztség nélkül nincs üdvösség, az újrakeresztelők nem engedik az Ur Jézus keblére a kisdedeket.

Az új szekták hivei azon akadnak fenn a keresztség szentségének kiszolgáltatásánál és azért tiltják a gyermekek keresztségét, mert az a Szentírásban nincs megemlítve. Ha a betűhöz akarnak

ragaszkodni, melyről az apostol azt mondta, hogy ő, akkor igazuk van, mert ez nincs a Szentírásban szószerint kifejezve. De vegyük az apostok eljárását. Az első pünkösdi predikációk alkalmával nagy sokaság hallgatja az apostolokat, akik mind elfogadták a Szentlelket és megkeresztelkedtek. Hol van itt kifejezve, hogy gyermekek nem voltak jelen és azokat, ha jelen voltak, nem keresztelték meg? Vagy a zsidókból lett keresztény szülők gyermekei pogányok maradtak volna? Szent Pál eljárásából egész bizonyos, hogy a gyermekeknek is kiszolgáltatták a keresztséget, mert a korinthusbeliekhez írt első levelében arról emlékezik meg, hogy megkeresztelte Stefana egész házanépét (16.) Tehát a gyermekeket is. Apostoli útjában megkereszteli a tiatirai bitorátus asszonyt és egész házanépét. (Ap. cs. 16, 14-15.). Talán ennek sem volt gyermeke? Hasonlóképen cselekszik a börtönőrrel, aki hitt és szintén megkereszteltetett egész házanépével (Ap. cs. 16, 33.).

A kérdésre a tridenti zsinat határozatával felelek: „Aki azt állítja, hogy a megkeresztelt kised, aki még nem tudja a hitet föl indítani, pogány, átkozott legyen.“

Tényleg van Pokol?

Érintettem, hogy az újhitűek tanításaiban szerepel a pokol létének tagadása, amelyet a protestánsok a lélek tisztítóűzévé szeretnének átalakítani. Mások meg a tisztítóűz létezését vonják kétségbe s ha mégis erősíteni akarják a Szentírás-

ból vett idézetekkel, akkor mint utolsó kérdéssel vágják ki magukat: hogy ha létezik az egyik is a másik is, hát hol van?

Mindenek előtt nem az a fontos, hogy hol van, vagy hol lesz, hanem az, hogy az isteni Gondviselés tervében benne van és akik gonosz életet folytattak vagy folytatnak, nem semmisülnek meg, hanem a kárhozat helyén folytatják tovább életüket.

A szekták e kérdésben is mellékvágányokra szeretnék terelni a figyelmünket és a Szentírásnak a pokolból szómagyarázattal próbálnak más jelentést adni, mint az örök büntetés helyét.

De kérдем, a Szentírásnak világos szavait sötétségbe burkolhatjuk-e anélkül, hogy annak isteni jellegét is ne tagadnók?

Dániel próféta, midőn a feltámadásról beszél, különbséget tesz a jók és a gonoszak feltámadása között: „némelyek örök életre ébrednek föl, mások meg gyalázatra, hogy azt örökké lássák“ (12, 2.). S ezt a józan ész követelménye is így állítja fel, mertha van örök élet s ezt mindnyájan elfogadják, akkor kell legyen örök halálnak, azaz örök kárhozatnak is. Azt mondja szent Ágoston: „vagy mind a kettő, vagy egyik sem.“ Ha az Üdvözítőnek az örök életről szóló tanait elfogadjuk, mert jót ígér, akkor el kell fogadnunk az örök kárhozatról szóló tanítását is, mert ugyanazon isteni tekintéllyel biztosít róla. Jézus szent Máténál említést tesz a bűnről, melynek soha sem lesz bocsánata, sem ezen, sem a más világon. (Mt. 12, 32.). Szent Pál a bűnt örök veszedelemnek nevezi (II. Tessz. 179.). A dúsgazdag és a Lázárról szóló példabeszédben

azt mondja az Úr: „Nagy úr van a pokol, melynek lángjaiban a dúsgazdag gyötörtetik és Ábrahám kebele között, hol a szegény Lázár pihen. Aki mennyegzős ruha nélkül ül az Úr asztalához, az a külső sötétségre vettetik, hol sírás és fogcsikorgatás van.“ (Mt. 22, 12.), melyre szent Pál azt kérdezi: „nem tudjátok-e, hogy a hamisak nem fogják bírni az Isten országát?“ (I. Kor. 6, 9.) Jézus néhány vonással előrevetíti az utolsó ítélet jeleit és lefolyását, mikor az örök Biró azt fogja mondani az elkárhozott lelkeknek: „távozzatok tőlem átkozottak az örök tűzre, mely készítettett az ördögnek és az ő angyalainak.“ (Mt. 25, 41.)

A szekták tévedéseivel szemben katolikus tan: van pokol, hol mindazok, kik halálás bűnben halnak meg, örökké bűnhődnek. „A mindenható Ur bosszút áll rajtuk, az ítélet napján meglátogatja őket. Tűzet és férget ad az ő testükbe, hogy égjenek és örökké érezzék“. (Jud, 16, 20.).

Az örök Golgotha.

A jó keresztény szeme mindig egy pont felé irányul, melyre az izzó nap heve tűz le, hol szomorúság és aggodalom fogott kezét, ahol nagy dolgok mentek végbe. Ez a Golgotha, hol végbement Krisztus véres tragédiája, ahol az ártatlan Bárány feláldoztatott a mi bűneinkért.

A jó keresztény lelke naponkint is gyakran bekapcsolódik ebbe a fölséges jelenetbe. Átéli és átérzi az Ur nagy szeretetét s ha útja Jeru-

zsálemtől a Golgothaig visz, lélekben visszatér az ebédlőterembe, ahol az isteni szeretet önmagát adta a gyarló, bűnös és beteges emberiségért.

Véres és idegbénító események zajlottak le a Golgotha hegyén, mely áldozat nem szűnt meg Krisztus kereszthalálával, hanem tovább folytatódik a szentmise áldozatban. A szent miseáldozatban Krisztusnak ugyanaz volt a célja, mint a keresztáldozat bemutatásával: a beteg lelkek meggyógyítása, megerősítése, a léleknek örök élete.

Minden oltár, melyen a szent misét bemutatják, a Golgotha, a Golgotha tetején felállított kereszt, mely alatt Mária, Jézus anyja, Mária Magdolna, János apostol és a másik Mária lelke enyhületet talált.

A szekták a szent miseáldozat bemutatását sem tudják úgy értékelni, ahogy azt az isteni Mester az utolsó vacsora termében rendelte, mert ők a kenyértörést, „jelnek, jegynek és nem áldozatnak tekintik, melyben Krisztus lelki módon táplálja testével és vérével a hívőket“. Az Urvacsora nem szentség náluk, csak kegyelemteljes intézmény, mely által az Ur halálát hirdetik.

A szentmise bemutatása, Krisztus véres halálának vér nélküli megújítása, valóságos áldozat.

Dávid király zsoltáraiban Krisztust Melchizedek rendje szerint való örök főpapnak nevezte (109, 4.) A régi és főképp a zsidónép áldozatában a kenyér és a bor szerepelt. (I Móz. 14. 18.)

Malakiás próféta jövendöléseiben remegve kérdezte: „Kicsoda az közületek, ki az ajtókat bezárja és oltáromon tüzet gyújtson... mert nap-

kelettől napnyugatig nagy az én nevem a nemzettek között és minden helyen áldozni fognak és tiszta áldozatot mutatnak be az én nevemnek, mert nagy az én nevem a nemzetek között, úgy mond a seregek Ura.“ (1, 10—11.)

A Próféta jövendölései szerint jönnie kellett valakinek, aki az áldozati tüzet meggyújtja, mely azután soha ki nem aludjon. Jézus mielőtt befejezné földi küldetését, tanítványait az utolsó vacsora termébe vezeti, a kenyeret megáldja és megszegei, tanítványainak adja mondván: „*az én testem mely értetek adatik*“ (Luk. 22, 19.) „Ezt cselekedjétek az én emlékezetemre.“ Vacsora után hasonlóképen vette a kelyhet is mondván: „*Ez a kehely az új szövetség az én véremben, mely értetek kiöntatik.*“ Amikor az Ur Jézus parancsot adott: ezt cselekedjétek az én emlékezetemre, akkor rendelte el a vér nélküli áldozatnak szüntelen megújítását; akkor mutattatott be a legelső tiszta áldozat, melyről Malakiás jövendölt, mert megvan benne a kenyér is, meg a bor is s az áldozó főpap, aki önmagát adta értünk, nem kisebb személy, mint az Istennek egyszülött Fia.

Szombat-e, vagy vasárnap?

Az adventisták és baptisták nem vasárnap gyűlnek össze isteni tisztelet tartására, hanem szombaton, mint a zsidók. Nem is kell megkérdeznünk őket, miért térnek el az általános keresztény szokástól, megmondják ezt anélkül is, mert

egy White nevezetű látó asszonynak gyakori látomása alapján azt tartják, hogy Isten azért küld a világra minden rosszat, mert a keresztények eltértek az apostoli útról és a Szentíráshoz való ragaszkodástól s a szombat helyett a vasárnapot ülik meg. Ez a változtatás az Egyháznak önkényes eljárása, melyet az Isten parancsa ellen a IV. században hoztak be.

Mi történt a IV. században? Nagy Konstantin császár, a római birodalom területén szabad vallásgyakorlatot engedett a keresztények részére a többi engedmények közt azt is jóváhagyta 321 ben, hogy a vasárnapot az Urnak napját nyíltan ünnepeljék meg, melyen a bíróságok nem fognak többé ítéletet hozni és a keresztény katonákat fölmentette a vasárnapi szolgálat alól.

Valaki ellen vádlevelet csak akkor lehet összeállítani, ha a vádpontokat bizonyítani is tudjuk.

Itt is az a kérdésünk, mi már egy előző hasonló állításnál volt. Ki hozta be az Egyházba ezt a merész ujitást és melyik században, mert a negyedik században nem történt több, mint amennyit említettem, különben a katakombák Egyháza addig is a vasárnapot ünnepelte, mely újból az apostoli időkre vezethető vissza. Bár a Szenírásban határozott említés nincs, de szent János apostolnál találunk egy utalásra, mely nekünk elegendő. Az apostol azt mondja, hogy a tanítványok a *hét első napján gyűltek össze* (20, 26.), amit szent Pál hasonlóképen megerősít, mert a troási hívek a hét első napján jönnek össze és ezen a napon gyűjtik a szentek számára szánt alamizsnát.

A tizenkét apostol tanítása a vasárnapot az Ur napjának nevezi. A szent atyák közül antiochiai szent Ignác azt írja hiveinek: akik új reményre jutottak (megkeresztelkedtek), nem tartják többé a szombatot, hanem az Urnak napját.

Az, hogy az Ur Jézus a szombatot tartotta, nem jelent semmit. Az ószövetség az újszövetségnek előkészítője volt s ha a Mester az ígét hirdetni akarta, meg kellett tartsa a szombatot, melynek ura volt. Tanítványait készítette elő az újszövetségre s azért az ótörvénynek minden pontját megtartotta. Krisztus halála alkalmával az ószövetség helyébe az újszövetség lépett, mely az előbbinek minden tilalmát megszüntette, ha azt az isteni Üdvözítő ujólag meg nem erősítette. Megszűnt a körülmetélés, a sertéshús evésnek tilalma is.

Jézus feltámadása, a Szentlélek eljövetele, az első Egyház keletkezése, szóval az új szövetség kezdete azt bizonyítja, hogy a szombat helyét a vasárnap foglalta el. Ezért ünnepeli az Egyház a szombat helyett a vasárnapot.

Jön a világ vége !

Főleg egyszerű falusi emberek között időnkint hátborzongató rémhírek kelnek szárnyra: jön a világ vége! Nemcsak közeli időre teszik a közeli véget, hanem pontosan megjelölik az időt is, midőn a nap tüze porrá égeti a földet, hogy új föld és új világ keletkezzék. Én egyáltalán nem csodálkozom azon, ha az embereket alaptalan félelem szállja

meg, mert ezen jövedöléseknek az ujságok is helyet szoktak adni.

A vész hír nem olyan borzalmas. Sokszor jó-solták a világ végét s a vénhedt föld még mindig mozog az Istentől kijelelölt pályáján s az embe-rek száma nemhogy fogyna, de borzasztó háboruk után is állandó növekedést mutat.

Mikor szoktak e rémhírek lábrakapni? Ha a csillagászok egy rendkívüli csillag megjelenésének útját jelzik, ha háborús veszedelmek fenyegetnek, ha az Isten szárazsággal, vagy esővel bünteti az embert. Ezek mind elegendő alapjai bizonytalan jó-solgatásoknak. Kutassunk csak a rémhírek terjesztői után s egyes emberekben aligha fogjuk megtalálni, mert egy vallási rendszer áll a háta mögött. Rossz az adventista vallásfelekezet kiindulópontja, rossz a következtetése és sokszoros csalódás az eredmény.

Közelebbről egy hívővel beszélgettem. A be-szélgetés rövid volt. Panaszkodott az emberek megátalkodottsága miatt, pedig nem is gondolják milyen közel van a vég. Fölkelt bennem a kíván-csiság, honnan tudja ezt, mikor az Ur Jézus szent Máté evangéliumában határozottan kijelentette, hogy ezt még az Isten angyalai sem tudják. Az én em-berem megmagyarázta nekem sejtéseinek forrását s odalyukadt ki, ahonnan én vettem az elébevágó ellenbizonyítást. Háboruk, éhség, kegyetlenség, gyűlölet, botrány, szeretetlenségben az embereknek kevés töredéke ismeri föl az égi jeleket, melyekről az Ur Jézus szólott: „Akkor nyomoruságra adnak majd benneteket, megölnék titeket és gyűlöletesek lesztek az emberek előtt az én nevemért.“ (Mt. 24, 9.)

Kezembe adta lapjukat, „Az idők jeleit“, melyből rájöttem arra, hogy ez nem az ő egyéni szabad bibliai magyarázatának eredménye, hanem az összes adventista híveknek közös várakozása. Egy kolozsvári ujságnak az „Ellenzéknek“ 1925-ben megjelent híréből indultak ki. A rövid hirecskének címe: Balkán kongresszus az Athosz hegyén. Programja: harc a szekták ellen. Erre — írja a nevezett lap, — az adott jelek egymás után tűnnek elő.

Próbáltam a mai nyomoruságos viszonyokból visszakövetkeztetni a mult sok hányattatásaira; még nagyobb romlások idejére; az akkor föllépő éhség, döghalál, pestis, pusztító háborúk következményeire. Rámutattam, hogy voltak áramlatok, kavargott a levegőben a világháborút követő spanyoljárvány, a világvégének kézzelfogható bizonyítéka s íme a föld ma is úgy mozog, mint azelőtt, 1910-ben a Halley üstökös megjelenésekor május 19-re jósolták a világ végét s még élünk, akik akkor remegtünk. 1843-ban az emberek Amerikában minden előkészületet megtettek a halálra s a világ vége még sem következett be. Ugy bizonyára most sincs oly közel, mint gondolja, bár az Istennél semmi se lehetetlen, mert pillanat alatt teremtetten a világot és pillanat alatt meg is semisítheti. Látván, hogy nem hiszek a világ közeli végében az ő sajátos módszerükhöz fordult és kiterő kérdéssel kibuvót keresett. A szentatyák is tanították ezt, mondotta nekem. A tudósok, akik a föld életét figyelik, nem tudják megállapítani pontosan a föld keletkezésének idejét, de végét sem. Annyit tudnak, hogy hülőben van, de hogy a dermesztő fagy mikor

fog beállani, ez tudásukat meghaladja. Szent Ágoston, a nagy egyháztudós azt mondja, hogy nem a föld lényege, hanem csak az alakja fog tűzben elégni. Jeruzsálemi szent Cirillről emlékezett meg, ő pedig így nyilatkozik: „Az Ur nem azért rázza meg az eget és a földet, hogy elpusztítsa, hanem hogy szebbé tegye.“ A világ végében a katolikus Egyház is hisz, ahogy azt szent Máté leírja, csak az időt nem ismerjük.

Utánna elgondolkodtam: az adventistáknak miért oly sürgős a közeli világvég? Semmi egyébért, mint igazolni akarják önmagukat, mert úgy beszélnek önmagukról, mint Isten választott népéről, kik titkokat rejtegetnek magukban és titkos igéből élnek.

A nyelvek ajándéka.

Egy baptista nőről az a hír kering a nép között, hogy a Szentlélektől megkapta a nyelvek ajándékát és most anélkül, hogy valaha tanult volna, különböző nyelveken beszél. Szerettem volna tudni a módot, ahogy nyerte és hallani őt a Szentlélek nyelvén beszélni, azért felkerestem. Nagyon szembenézett velem és látta itt nincs kitérő és beszélni kezdett Jézus mennybemeneteléről, az apostoloknak jeruzsálemi várakozásáról a Vigasztaló után és az első pünkösdi predikációról. Ebben én mind nem kételkedtem, hisz a gyermekkoromtól kezdve mindezekről hallottam és ezekben hittem. Kielégítve nem voltam, mert még mindig nem tudtam, hogyan szállott rá a Szentlélek. E ponton a nagy predikátor hirében álló

nő megakadt. Úgy látszik nem tétélezte fel rólam, hogy én is mind elhiszem, mit az emberek terjesztenek felőle. Mellékes kérdéssé tettem, hogy mint kapta a Szent Lélek ajándékát. Hallani szerettem volna egy néhány előttem is ismeretes nyelven. Kénytelen volt beismerni, hogy most nem tud beszélni, mert nincs elragadtatva, ami nem minden pillanatban történik meg vele. Ezek után az volt a benyomásom: az egész csak kacsahir, amelynek semmi alapja és az egyszerű emberek felültetésére jó.

Azt is mondták felőle, hogy elragadtatásokba szokott esni s ekkor értelmetlen szavakat mormol s ha értelme felől tudakozódnak, nem tud felvilágosítást adni, mert azokat csak érteni lehet, de kifejezni nem.

Igy omlott össze előttem az a nagy tudás és nyelvismeret, melyről annyit suttogtak körülöttem, amelyért bámulták őt és Isten követét látták benne s akiről meggyőződtem, hogy a Szentlélektől nem tanult meg egy nyelvet sem.

Hogy is lehetne elhinni, hogy a hívő előtt tárva van a nyelvek nehezen nyitható kapuja? Együgyű beszéd!

Miért készült e füzet?

Erdély vallási képe átalakulóban. A jelenben még nem értékeljük eléggé az amerikai vallásoknak Erdély bércei közé való beszivárgását és tiszta képünk sincs arról, hogy az új tanok prófétái hol állítják fel bölcseségük székeit. A jelen csak annyit árul el, hogy a háló gyér szálai szapora szö-

vés alatt állanak és a terjesztők céltudatos munkát folytatva, biztos eredményre számíthatnak.

A kifejtett munkát és a latbavetett áldozatot nem kicsinylem le, mert a mustármag kicsiny ugyan, de ha alkalmas talajra talál terbélyes fáva fejlődhet. A Szentírás alapján álló és szövegéhez kritika nélkül ragaszkodó szektákban nincs meg az egyöntetőség s önmagukban nem bizva ellenetekkel dolgoznak, de több előny sikert biztosíthat.

Az eddigi jelek azt mutatják, hogy amíg hitközségekbe tömörülnek, vagy felekezetek között elszórtan élnek, példás és jámbor életet folytatnak, eredményekkel számolhatnak el. Intelligenciánk hitközönysége, fogyatékos ismerete ijesztő mérvben megmetélezte iparosaink vallási öntudatát s alig történnek lépések a jövő iparosságának vallási nevelésére, melynek nyomában jobb remények fakadhatnának. A vallási nemtörődomség az iparososztály műhelyéből szivárog lefelé az egyszerű nép közé s főleg olyan helyeken, hol vegyes vallások találkoznak. Ahol a vallás szikrája még lappang a lelkekben s nincs ki a vallás vigasza után sovárgó lelkiszükségleteket kitöltse, ott a szektáknak bő aratása lehet.

Ha betekintjük azon területeket, hol az újhit hódít, nem nehéz megállapítani, hogy a protestáns tesvérek között ver a legbiztosabb gyökeret s hol a katolikusok egy tömegben vannak, ott gyenge aratásra számíthatnak, mert ha fogyatékos is vallási tudatuk, de mélyebb hitük biztosabb munkát végez, mint a fanatizmus, mely a látszatra épít. Ezért a katolikusokat ott tartom első sorban ve-

szélyben, ahol más vallásuakkal laknak együtt, ami nem jelenti, hogy máshol is résen ne legyünk, mert soha sem tudjuk, mikor és hogy vetődik egy-egy biblia magyarázó hiveink közé vagy hiveinket a megélhetésért folytatott küzdelem hova sodorja el és az idegenből milyen vallási elvekkel térnek vissza. Ha egyszer valaki megtévelyedett, akkor kevés reményünk lehet a jobb belátásra bírásra. épen a fanatizmus egyoldalúsága miatt.

Ezt tudva, a röpirat összeállítása alkalmával nem tartottam szem előtt, hogy az ujhítüeket jobb belátásra bírhatom, mert a bibliai igazságoknak csüres-csavarása, önkényes beállítása és magyarázata ezt lehetetlenné teszi; hanem rámutatni akartam arra, hogy a Szentírások helyes magyarázata a katolikus tannak tiszta védelme.

Atadva O Sz. K.-nek
35.568-1940. IV. számu
V. K. M. rend. alapján.